

Decyzja
Prezydium KK
nr 21/22

ws. opinii o Krajowym Planie działań na Rzecz Zatrudnienia

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” negatywnie opiniuje projekt Krajowego Planu działań na Rzecz Zatrudnienia („KPDZ”) wnosząc szczegółowe uwagi przedstawione poniżej.

1. Niespójne i niejasne przepisy prawa mogą być istotną barierą dla rozwoju rynku pracy, co więcej mogą przyczynić się do pogorszenia sytuacji pracowników i osób bezrobotnych. Tymczasem poziom skomplikowania przepisów dotyczących szeroko rozumianego rynku pracy jest bardzo wysoki. W tym kontekście szczególną rolę pełni dialog społeczny. W celach szczegółowych KPDZ zapisano: „Wzmacnianie dialogu społecznego poprzez: aktywne angażowanie partnerów społecznych w konsultacje przepisów prawnych i polityk publicznych (...)”. Prezydium Komisji Krajowej zwraca uwagę, że tak rozumiany dialog doznaje ograniczeń, czego dowodem jest choćby sposób procedowania projektu Ustawy o cudzoziemcach. Modelowo przeczy on temu zapisowi, a sam projekt nie został przedstawiony do opiniowania w trybie ustawy związkach zawodowych.
2. Prezydium KK przypomina o problemie walki z umowami śmieciowymi i promowaniu trwałych form zatrudnienia. KPDZ przewiduje oskładkowanie wszystkich umów zleceń dopiero w 2024 r., co jest zbyt odległym terminem. Zbyt pobieżnie omawia się tę kwestię w KPDZ, a wspomina się jedynie o systemie zachęt podatkowych do dłuższego pozostawania w zatrudnieniu. Ubolewać należy, że ten element nie pojawił się w Polskim Ładzie.
3. Kolejną kwestią, na którą należy zwrócić uwagę jest brak Uchwały Rady Ministrów w sprawie polityki migracyjnej, która powinna ukazywać problem migracji w dłuższej perspektywie czasowej. Tymczasem, niespodziewanie powstała ustawa o cudzoziemcach, która budzi szereg wątpliwości dotyczących takich kwestii jak: przeciwdziałanie nielegalnemu zatrudnieniu; kształtowanie warunków pracy i płacy

dla cudzoziemców podejmujących zatrudnienie na terytorium RP na zasadzie równego traktowania pracowników; zmiana modelu imigracji do Polski (z krótkotrwałej i szybko rotującej na osiedleńczą); uregulowanie kwestii poprawienia procedur dotyczących zatrudniania cudzoziemców; przygotowanie i finansowanie systemu wspierającego integrację i kształcenie ustawiczne, przeznaczonego dla cudzoziemców, a skierowanego dla pracodawców zatrudniających takich pracowników. Nie można przy tym zapominać o wsparciu migracji wewnętrznej osób bezrobotnych i poszukujących pracy i to nie tylko osób młodych, co pozwoli na regulowanie deficytów w zawodach specjalistycznych, gdzie wymagane jest doświadczenie zawodowe.

4. Prezydium KK dostrzega również problem dotyczący pracy platformowej i pracy zdalnej, gdzie istotnym ryzykiem dla pracowników jest poziom wynagrodzenia bezpieczeństwo zatrudnienia. Nowe formy zatrudnienia mogą okazać się w wielu obszarach szkodliwe dla pracowników, dlatego tak ważny jest proces uzgadniania i procedowania przepisów w tym obszarze.
5. W KPDZ przedstawia się, że na koniec września 2021 r. w Polsce było ponad 784,8 tys. osób bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Wśród nich prawie 66% stanowiły osoby długotrwale bezrobotne. Prezydium KK zauważa, że brakuje metod (skutecznych działań) w walce z tzw. długotrwałym lub wyuczonym bezrobociem. Szybkość i jakość udzielanego wsparcia, współpraca państwowych i prywatnych służb zatrudnienia wydają się kluczowe w rozwiązaniu tej kwestii. Jednocześnie należy oddzielić składkę zdrowotną od rejestracji w urzędach pracy. Szara strefa na rynku pracy jest wieloletnim problemem, skutkującym utratą składek, podatków oraz wypłaty nienależnych świadczeń z opieki społecznej. KDPZ nie przewiduje skutecznego rozwiązania powyższego problemu.
6. Na pozytywną ocenę zasługuje fakt, że od 1 września 2020 r. zwiększyła się kwota zasiłku dla bezrobotnych do 1200 zł w okresie pierwszych 90 dni posiadania prawa do zasiłku i 942,30 zł miesięcznie w okresie kolejnych dni posiadania prawa do zasiłku. Należy jednak zwrócić uwagę, że poziom tego zasiłku powinien być sukcesywnie podnoszony jeśli przeciwdziałanie ubóstwu jest priorytetem.
7. Prezydium KK negatywnie ocenia, iż w KPDZ nie zawarto nawet zdania o sektorze energetycznym i górniczym oraz wpływu wzrostu cen energii na poziom bezrobocia i ubóstwa w kraju. KPDZ w tym zakresie wymaga uzupełnienia.
8. Zarówno przepisy regulujące organizację publicznych służb zatrudnienia jak również przepisy dotyczące usług i instrumentów rynku pracy są nieadekwatne do sytuacji

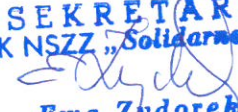
na rynku pracy. Publiczne służby zatrudnienia sygnalizują to od kilku lat. Należy wyraźnie zaznaczyć, że nie urzędy pracy tworzą miejsc pracy, tylko pracodawcy, dlatego też zmiana przepisów wspierających pracodawców jest niezbędna. Dofinansowania dla pracodawców nie uwzględniają wzrostu cen, wynagrodzeń, inflacji itp. i nie stanowią zachęty do tworzenia nowych miejsc pracy i oferowania godnych wynagrodzeń. Publiczne służby zatrudnienia stały się w znacznym zakresie urzędami do wypełniania dużej ilości formalności, wprowadzania danych do systemów. Aktywizacja bezrobotnych to niewielka część działalności publicznych służb zatrudnienia i to należy zmienić. Jednocześnie należy pamiętać o kontrowersyjnym mierzeniu efektywności publicznych służb zatrudnienia w formie efektywności kosztowej i zatrudnieniowej. Trudno bowiem dla badania tej efektywności porównywać lokalne rynki pracy przy tak znacznym zróżnicowaniu terytorialnym.

9. Prezydium KK zauważa, że autorzy KPDZ słusznie podkreślają, iż jedną z grup najmniej aktywnych zawodowo są osoby niepełnosprawne, jednak w przedstawionym KPDZ nie ma propozycji, które mogłyby zmienić ten stan rzeczy. Program nie przewiduje nowych rozwiązań dla osób niepełnosprawnych. NSZZ „Solidarność” od kilku lat apeluje o zwiększenie i uregulowanie stałej dotacji dla PFRON do zatrudnienia osób niepełnosprawnych. Pomimo wspólnego stanowiska strony pracowników i pracodawców RDS (uchwała RDS nr 83) strona rządowa nie podjęła działań w tym kierunku. Co więcej obok osób niepełnosprawnych nierozwiązany problem aktywizacji zawodowej jest w stosunku do opiekunów osób z niepełnosprawnościami. NSZZ „Solidarność” postuluje aby umożliwić pracę opiekunom osób z niepełnosprawnościami choćby w ograniczonym czasie pracy bez konieczności rezygnacji ze wsparcia finansowego ze strony państwa. Praca opiekuna na część etatu powinna być możliwa gdy nie powoduje to szkody dla osoby, nad którą opieka jest sprawowana.

Mając na uwadze całokształt przedstawionych uwag Prezydium KK dostrzega konieczność uzupełniania KPDZ i ujęcia w nim powyższych kwestii.

Gdańsk, 18 lutego 2022 r.

Prezydium KK
NSZZ „Solidarność”

SEKRETARZ
KK NSZZ „Solidarność”

Ewa Zydorek